УДК 351.741:796.8(477)(072)

DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.75-2.7>

О. А. Моргунов

доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки
факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ

О. В. Хацяук

заслужений тренер України,
старший викладач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки
факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ

І. М. Ковальов

кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки
факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ

О. А. Соколов

старший викладач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки
факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ

Є. А. Лозовий

старший інспектор тренінгового центру
Головного управління Національної поліції в Харківській області

УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНОЇ БАЗИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СПЕЦІАЛЬНА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА» МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ТА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ

Нині важливими є модернізація та удосконалення нормативної бази програм підготовки майбутніх офіцерів Національної поліції України (надалі НПУ) та програми службової підготовки поліцейських різних категорій у напрямі їх тактичної та спеціальної фізичної підготовки.

Головною метою дослідження є розроблення сучасної нормативної бази зі спеціальної фізичної підготовки майбутніх офіцерів НПУ (поліцейських різних категорій та вікових груп) у напрямі розвитку та удосконалення техніки та тактики застосування ними кайданків у різних умовах службово-оперативної діяльності.

Відповідно до результатів аналізу науково-методичної та спеціальної літератури, Інтернет-ресурсів (1-й етап дослідження) встановлено, що, незважаючи на значну кількість робіт із вибраного напрямку дослідження, проблему розроблення сучасної нормативної бази зі спеціальної фізичної підготовки майбутніх офіцерів НПУ та поліцейських різних категорій у системі їх професійної освіти (службової підготовки) у напрямі удосконалення техніки та тактики застосування ними кайданків у різних умовах службово-оперативної діяльності висвітлено недостатньо, що потребує подальших наукових розвідок і практичного розроблення еталонних та часових моделей зазначених вище техніко-тактичних дій і комбінацій. Надалі (2-й етап дослідження), враховуючи результати, отримані упродовж попереднього етапу дослідження, членами науково-дослідної групи розроблено технічні та тактичні алгоритми майбутніх нормативів з одягання кайданків для поліцейських різних категорій та вікових груп, а саме: вправа 1 а. Надягання кайданків у положенні стоячи; вправа 1 б. Надягання кайданків у положенні лежачи; вправа 1 в. Надягання кайданків у положенні лежачи під загрозою застосування вогнепальної зброї. Упродовж 3-го етапу дослідження нами організовано педагогічний експеримент, який передбачав перевірку ефективності експериментальної вправи. З цієї метою було створено експериментальну групу (курсанти та офіцери Харківського національного університету внутрішніх справ, $n = 268$ осіб). Підсумовуючи результати емпіричного дослідження, членами науково-дослідної групи встановлено, що результати, отримані наприкінці педагогічного експерименту у досліджуваних експериментальної групи (E_2), зросли відносно вихідних даних, і ці відмінності переважно є достовірними (E_2 , $P \leq 0,05$).

У результаті дослідження членами науково-дослідної групи розроблено та апробовано сучасну нормативну базу зі спеціальної фізичної підготовки майбутніх офіцерів НПУ (поліцейських різних категорій та вікових груп) у напрямі розвитку та удосконалення техніки та тактики застосування ними кайданків у різних умовах службово-оперативної (бойової) діяльності.

Ключові слова: *апробація, кайданки, майбутні офіцери, методика, нормативна база, обґрунтування, поліцейські, професійна освіта, професійні компетентності, службова підготовка, спеціальна фізична підготовка, фізичні вправи.*

Постановка проблеми. Відповідно до завдань, покладених на працівників Національної поліції України [1], у процесі службово-оперативної діяльності можливим є застосування спеціальних засобів, вогнепальної зброї та заходів фізичного впливу (сили). Враховуючи вищезазначене, простежується актуальність удосконалення системи тактичної та спеціальної фізичної підготовки майбутніх офіцерів Національної поліції України (поліцейських різних категорій та вікових груп). Використання сучасних педагогічних технологій, форм та методів під час практичних занять зі спеціальної фізичної підготовки майбутніх офіцерів Національної поліції України (поліцейських різних категорій та вікових груп) забезпечить формування у них прикладних професійних компетентностей, що сприятиме ефективному та надійному виконанню ними завдань за призначенням у різних умовах службово-оперативної діяльності (надалі СОД).

Нині також важливими є модернізація та удосконалення нормативної бази програм підготовки майбутніх офіцерів Національної поліції України (надалі НПУ) та програми службової підготовки поліцейських у напрямі їх тактичної та спеціальної фізичної підготовки. Введення у систему службової підготовки поліцейських та освітній процес майбутніх офіцерів НПУ нових та прикладних фізичних вправ сприятиме формуванню у них професійних компетентностей, які необхідні для забезпечення правоохоронної діяльності у різних умовах СОД.

Варто зауважити, що завдання та зміст прикладних (спеціальних) фізичних вправ, зміст яких враховує зміст прийомів та дій, які характерні для забезпечення правоохоронної діяльності поліцейських, можуть бути визначеними, якщо відомі об'єктивні вимоги до їх професії. Тому обґрунтування спеціальних фізичних вправ, зміст яких враховує зміст прийомів та дій, які характерні для правоохоронної діяльності поліцейських (майбутніх офіцерів НПУ), пов'язане із дослідженням факторів професійної діяльності та її умов, які зумовлюють вимоги до тактичної та спеціальної фізичної підготовленості поліцейських загалом. Зазначене вище підкреслює актуальність вибраного напрямку наукової розвідки та практичну його складову частину.

Дослідження виконано відповідно до планів науково-дослідної роботи і дослідно-конструкторських робіт кафедри тактичної та спеціальної

фізичної підготовки факультету № 2 (кримінальної поліції) Харківського національного університету внутрішніх справ (2020, 2021 рр.).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Моніторинг науково-методичної, спеціальної літератури та Інтернет-джерел (1-й етап дослідження, вересень-жовтень 2020 р.) у напрямі теорії та методики фізичного виховання різних груп населення дав змогу визначити низку науковців: Д. Анікєєва [2], О. Баканова [3], В. Ковальчука [4], О. Волошина [5], В. Ягодзінського [6] та інших учених (Ю. Антошківа, І. Вакко, В. Данильченко, К. Пронтенка, С. Романчука, А. Чуха, С. Юр'єва, О. Яреценка). У наукових працях зазначених вище учених і практиків акцентується увага на використанні в системі фізичного виховання здобувачів вищої освіти фізичних вправ, які сприяють гармонічному та всебічному фізичному розвитку особистості. Варто зауважити, що окремими вченими розроблені та апробовані нові вправи (функціональні комплекси), які доповнюють арсенал засобів фізичного розвитку майбутніх фахівців різних галузей знань та спеціальностей.

У наукових працях М. Мацішина [7], О. Старчука [8], Ю. Вареньги [9], В. Бондаренка [10], О. Хацяюка [11] та інших учених і практиків (І. Закорка, І. Колба, О. Комісарова, А. Турчинова, А. Яворського) висвітлені актуальні питання удосконалення системи спеціальної фізичної підготовки правоохоронців. Окремі теоретико-методичні положення, викладені у наукових працях перелічених вище учених і практиків, можливо впровадити в систему спеціальної фізичної підготовки майбутніх офіцерів НПУ.

Цікавими, на наш погляд, є роботи: Ю. Гнусова, В. Світличного, Ю. Онищенко [12, с. 43], С. Бортника, О. Моргунова, В. Артем'єва, І. Хомко [13, с. 49], О. Тюрло, Ю. Йосипіва, В. Синенького [14, с. 236] та інших фахівців (С. Баркалова, І. Горелова, А. Кеби, А. Сошина, А. Желтобрюха, А. Яшкевича, E. Scrivner, W. Geller, H. Toch, R. Kaminski, S. Edwards, J. Johnson, P. Antony, L. Fridell, E. Hamilton), у яких викладені методичні рекомендації з організації практичних тренувань із застосування представниками різних інституцій сектору безпеки й оборони України (надалі СБОУ) й інших країн кайданків у системі їх професійної підготовки.

Відповідно до результатів аналізу науково-методичної та спеціальної літератури (Інтернет-ресурсів) встановлено, що, незважаючи на значну

кількість робіт із вибраного напрямку дослідження, проблему розроблення сучасної нормативної бази зі спеціальної фізичної підготовки (надалі СФП) майбутніх офіцерів НПУ в системі їх професійної освіти у напрямі удосконалення техніки та тактики застосування кайданків поліцейськими у різних умовах СОД висвітлено недостатньо, що потребує подальших наукових розвідок і практичного розроблення еталонних та часових моделей зазначених вище техніко-тактичних дій і комбінацій.

Мета статті. Головною метою дослідження є розроблення сучасної нормативної бази зі СФП майбутніх офіцерів НПУ (поліцейських різних категорій та вікових груп) у напрямі розвитку та удосконалення техніки та тактики застосування ними кайданків у різних умовах СОД.

Для досягнення мети дослідження планувалося вирішити такі завдання:

- провести моніторинг науково-методичної літератури (Інтернет-джерел) у напрямі теорії та методики фізичного виховання різних груп населення;
- здійснити аналіз науково-методичної та спеціальної літератури у напрямі удосконалення системи спеціальної фізичної підготовки правоохоронців;
- провести аналіз спеціальної науково-методичної літератури у напрямі застосування представниками різних інституцій сектору безпеки й оборони України (інших країн) кайданків у системі їх професійної підготовки;
- обґрунтувати необхідність впровадження у систему спеціальної фізичної підготовки майбутніх офіцерів НПУ (поліцейських різних категорій та вікових груп) нових прикладних фізичних вправ: «надягання кайданків у положенні стоячи», «надягання кайданків у положенні лежачи» та «надягання кайданків у положенні лежачи під загрозою застосування вогнепальної зброї»;
- розробити та апробувати нормативну базу з організації контрольних перевірок, які передбачають надягання кайданків майбутніми офіцерами НПУ (поліцейськими різних категорій та вікових груп) із різних положень в системі їх тактичної та спеціальної фізичної підготовки.

Методи дослідження: узагальнення результатів науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури (Інтернет-ресурсів), моніторинг аналітичних звітів про випадки застосування заходів фізичного впливу (сили) поліцейськими, інструментальні методи дослідження, аналіз та синтез, моделювання, математично-статистичні методи (кореляційного аналізу, тощо), власний досвід службово-оперативної (бойової) діяльності тощо.

Для якісної організації дослідження було створено науково-дослідну групу, до складу якої увійшли провідні вчені та практики вибраного напрямку наукової розвідки (О. Моргунов, О. Хацаюк, І. Ковальов, О. Соколов, Є. Лозовий).

Виклад основного матеріалу. Надалі (2-й етап дослідження, 1-й блок жовтень-листопад 2020 р.) членами науково-дослідної групи визначені сутнісні характеристики впровадження в освітній процес (систему тактичної та спеціальної фізичної підготовки) майбутніх офіцерів НПУ нових прикладних (спеціальних) фізичних вправ. Враховуючи результати попередніх теоретичних та емпіричних досліджень [7–10], нами визначено поняття «фізична вправа» – це рух чи дія, яка використовується для розвитку фізичних якостей, органів та систем індивіда, яка призначена для формування та вдосконалення його рухових навичок. У свою чергу поняття «прикладна (спеціальна) фізична вправа» – це рухова дія або сукупність рухових дій, які виконуються з метою покращення фізичного рівня поліцейських, а також для вирішення інших завдань, необхідних для їх професійного розвитку та удосконалення з урахуванням закономірностей рухової діяльності.

Аналізуючи вищезазначене, встановлено, що в основі «фізичної вправи» та «прикладної (спеціальної) фізичної вправи» лежить поняття рухової дії чи руху, який спрямований на вирішення рухового завдання. Різноманітні способи вирішення рухових завдань прийнято називати технікою фізичних вправ. Варто зауважити, що в основі (змістовій частині) кожного способу виконання фізичної вправи лежить сукупність взаємопов'язаних та взаємозумовлених рухів, крім цього, рухова дія складається з окремих рухів.

Важливим також є те, що не всі рухи у ньому є однаково важливими. Враховуючи вищевикладене, розрізняють:

- основу техніки рухів, провідну та деталізовану складову частину техніки, де основою техніки є сукупність відносно незмінних та достатніх для вирішення рухового завдання рухів;
- провідну ланку (фазу) техніки, яка відіграє важливу та вирішальну роль у техніці певного способу виконання рухового завдання, а деталі техніки – це другорядні особливості руху, які не порушують його основного механізму (основи техніки, опису).

Відповідно до вищезазначеного, можливим є ствердження, що фізичні вправи, які призначені для загальної та спеціальної фізичної підготовки поліцейських (майбутніх офіцерів НПУ), повинні бути руховими діями або сукупністю таких дій, які виконуються з метою покращення параметрів фізичного розвитку індивіда (індивідів) з урахуванням закономірностей рухової діяльності, яка зумовлена їх фахом, службово-оперативними (бойовими) умовами виконання завдань за призначенням та завданнями і функціями, покладеними на працівників НПУ.

Таким чином, відповідно до вищевикладеного та з метою обґрунтування доцільності і необхідності впровадження у систему СФП майбутніх

офіцерів НПУ (поліцейських різних категорій та вікових груп) нових прикладних фізичних вправ: «надягання кайданків правопорушнику у положенні стоячи», «надягання кайданків правопорушнику у положенні лежачи» та «надягання кайданків правопорушнику у положенні лежачи під загрозою застосування вогнепальної зброї», членами науково-дослідної групи (надалі НДГ) проведено аналіз змістової частини прийомів та дій, які характерні для СОД працівників НПУ. З цією метою було проаналізовано зміст нормативно-правових актів, внутрішньовідомчих керівних документів, програми підготовки майбутніх офіцерів НПУ та програми службової підготовки поліцейських [1; 15–17].

У результаті аналізу спеціальної літератури [15–17] встановлено, що основні засоби фізичної підготовки майбутніх офіцерів НПУ (поліцейських різних категорій та вікових груп) є достатньо ефективними, збалансованими та функціональними, що забезпечує сталий розвиток та удосконалення спеціальної фізичної підготовленості (формування прикладних професійних компетентностей) правоохоронців зазначеної категорії. Однак, враховуючи результати контрольних перевірок у системі службової підготовки поліцейських (освітньому процесі майбутніх офіцерів НПУ), нами встановлено, що техніка та тактика надягання кайданків правоохоронцями зазначених вище категорій потребує відповідної трансформації відповідно до наявного досвіду службово-оперативної (бойової) діяльності практичних працівників НПУ (представників різних інституцій сектору безпеки і оборони України).

Крім цього, вважаємо за необхідне розроблення відповідних нормативів із часовими, тактичними та технічними показниками, що забезпечить формування прикладних професійних компетентностей у майбутніх офіцерів НПУ (поліцейських різних категорій), особливо на етапі первинної підготовки. Варто також зауважити, що під час дослідно-аналітичної роботи, а також безпосередньо під час контрольних перевірок зі службової підготовки поліцейських різних категорій та вікових груп, членами НДГ було виділено основу техніки одягання кайданків із різних положень.

Надалі (2-й етап дослідження, 2-й блок, листопад 2020 р.), враховуючи результати, отримані упродовж попередніх етапів (блоків) дослідження, нами розроблено технічні та тактичні алгоритми майбутніх нормативів із надягання кайданків для поліцейських різних категорій та вікових груп, а саме:

– вправа 1 а. Надягання кайданків правопорушнику у положенні стоячи (умови виконання вправи: вихідне положення – правопорушник знаходиться у положенні стоячи, нахилившись вперед, руки відведені назад долонями догори паралельно робочій поверхні, де відбувається

випробування. Поліцейський знаходиться за спиною правопорушника на відстані 2 метрів у позиції інтерв'ю. Порядок відпрацювання нормативу: за командою «Час» поліцейський вилучає кайданки, розмішує їх у руці відповідним хватом, наближається до правопорушника, виконує надягання кайданків, піднімає руку до гори, після чого фіксується час виконання вправи);

– вправа 1 б. Надягання кайданків правопорушнику у положенні лежачи (умови виконання вправи: вихідне положення – правопорушник знаходиться у положенні лежачи на животі, руки за спиною, зігнуті у ліктях. Поліцейський знаходиться в положенні сидючи на спині правопорушника та здійснює больовий контроль. Порядок відпрацювання нормативу: за командою «Час» поліцейський вилучає кайданки, розмішує їх у руці відповідним хватом, виконує надягання кайданків, піднімає руку догори, після чого фіксується час виконання вправи);

– вправа 1 в. Надягання кайданків правопорушнику під загрозою застосування вогнепальної зброї у положенні лежачи (умови виконання вправи: вихідне положення – правопорушник знаходиться в положенні лежачи на животі, ноги розведені широко в сторони, стопи притиснені, руки в сторони долонями догори. Поліцейський знаходиться позаду правопорушника, на відстані 2 метрів з вогнепальною зброєю у руках. Порядок відпрацювання нормативу: за командою «Час» поліцейський наближається до правопорушника, виконує больовий контроль руки, прибирає зброю до кобури, вилучає кайданки, розмішує їх у руці відповідним хватом, виконує надягання кайданків, піднімає руку догори, після чого фіксується час виконання вправи).

Після розроблення техніки надягання кайданків із різних положень нами було організовано педагогічний експеримент (3-й етап дослідження, 1-й блок, грудень 2020 – лютий 2021 р.), який передбачав перевірку ефективності запропонованої членами НДГ експериментальної вправи. З цією метою було створено експериментальну групу (курсанти та офіцери Харківського національного університету внутрішніх справ, $n = 268$ осіб). Варто зауважити, що всі учасники експерименту дали згоду на участь у дослідженні. Крім цього, із членами експериментальної групи (Ег) організовано ознайомлення, розучування та удосконалення розроблених нами нормативів.

Наприкінці педагогічного експерименту з досліджуваними Ег було організовано контрольну перевірку рівня сформованості прикладних навичок надягання кайданків відповідно до розроблених вимог. Варто зауважити, що основним критерієм оцінювання зазначених вище прикладних фізичних вправ є мінімальний час виконання вправи з урахуванням ключових вимог до неї, які

не допускають порушення алгоритму її виконання та не порушують вимог керівних документів стосовно оцінювання зазначених вище техніко-тактичних дій [15–17].

Варто також зауважити, що до початку педагогічного експерименту досліджувані Ег за рівнем сформованості прикладних навичок надягання кайданків із різних положень у різних умовах СОД достовірно не відрізнялися ($P \geq 0,05$). Розроблені нами прикладні вправи виконувалися досліджуваними Ег тричі на тиждень упродовж зазначеного етапу під час практичних занять зі спеціальної фізичної підготовки (службової підготовки офіцерів) згідно з розкладом, а також під час фізичної підготовки.

Наприкінці дослідження нами отримані залежності між перемінними величинами виконання вправ на початку та наприкінці педагогічного експерименту досліджуваних Ег (рис. 1).

Відповідно до аналізу результатів (часових показників) контрольного виконання вправи досліджуваними Ег нами встановлено, що коефіцієнт кореляції становить 0,51. Зазначений показник свідчить про достовірний зв'язок між значеннями отриманих результатів виконання розробленої нами вправи та значенням результатів контрольного її виконання наприкінці педагогічного експерименту, що свідчить про високу її ефективність, яка забезпечує якісне та надійне виконання поліцейськими техніко-тактичних дій з одягання наручників із різних положень у різних умовах СОД.

Враховуючи той факт, що коефіцієнт кореляції між показниками результатів виконання запропонованих нами вправ на початку експерименту та

показниками результатів контрольного виконання вправ наприкінці дослідження становив 0,51, доцільним є здійснення оціночних параметрів (розроблення нормативної бази), що забезпечує формування прикладних навичок (професійних компетентностей) у майбутніх офіцерів НПУ (поліцейських різних категорій та вікових груп), необхідних для надягання кайданків із різних положень в системі їх тактичної та СФП (табл. 1).

Визначення критеріїв оцінювання здійснено за 3-бальною шкалою, шляхом рівномірного розподілу отриманих результатів контрольного випробування вправи 1 (а, б, в) досліджуваними Ег наприкінці експерименту на три рівні оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно»).

Варто зауважити, що з метою визначення оціночних показників результатів виконання Вправи 1 Надягання кайданків (вправа 1 а. Надягання кайданків правопорушнику у положенні стоячи; вправа 1 б. Надягання кайданків правопорушнику у положенні лежачи; Вправа 1 в. Надягання кайданків правопорушнику у положенні лежачи під загрозою застосування вогнепальної зброї) членами НДГ було використано метод багатомірного кореляційного аналізу [18]. Крім цього, для якісної обробки отриманих числових даних нами використовувалися засоби аналізу даних, які вмонтовані в програму Microsoft Excel.

Підсумовуючи результати емпіричного дослідження, членами НДГ встановлено, що результати, отримані наприкінці педагогічного експерименту у досліджуваних Ег, зросли відносно вихідних даних, і ці відмінності переважно є достовірними (Ег, $P \leq 0,05$). Таким чином, мета дослідження досягнута, а завдання – виконані.

Рис. 1. Результати контрольного виконання вправи 1 (а, б, в). Надягання кайданків досліджуваними Ег (n = 268 осіб) на початку та наприкінці педагогічного експерименту

Примітка: визначені середні часові показники виконання вправи 1 (а, б, в)

Таблиця 1

Нормативи зі спеціальної фізичної підготовки поліцейських різних категорій та вікових груп

Вправа, назва	Одиниця виміру	Рівні оцінювання		
		«відмінно»	«добре»	«задовільно»
Вправа 1 (а, б, в). Надягання кайданків				
Вправа 1 а. Надягання кайданків правопорушнику у положенні стоячи	секунди (сек)	7	8	10
Вправа 1 б. Надягання кайданків правопорушнику у положенні лежачи		7	8	10
Вправа 1 в. Надягання кайданків правопорушнику у положенні лежачи під загрозою застосування вогнепальної зброї.		10	11	13
Вправа вважається не виконаною: поліцейським допущено порушення заходів безпеки застосування вогнепальної зброї та спеціальних засобів; один із замків браслетів кайданків не замкнуто або замкнуто недостатньо щільно, що дає змогу вивільнити руку (руки); після надягання кайданків руки розташовані долонями до середини; замки кайданків спрямовані у різні сторони; відсутність больового контролю правопорушника; перебільшено час на виконання вправи.				

Примітка: форма одягу – поліцейський однострій, бронежилет, споряджена поясна система (макет табельної зброї, гумовий кийок, кайданки тощо); на виконання вправи надається одна спроба; результатом виконання вправи є час, витрачений на випробування

Висновки і пропозиції. У результаті дослідження членами науково-дослідної групи розроблено та апробовано сучасну нормативну базу зі СФП майбутніх офіцерів НПУ (поліцейських різних категорій та вікових груп) у напрямі розвитку та удосконалення техніки та тактики застосування ними кайданків у різних умовах службово-оперативної (бойової) діяльності.

Крім цього, нами визначені загальні умови відпрацювання нормативів (форма одягу – поліцейський однострій, бронежилет, споряджена поясна система (макет табельної зброї, гумовий кийок, кайданки тощо), кількість спроб (одна спроба), а також контрольний час (вправа 1 а. Надягання кайданків правопорушнику у положенні стоячи: «відмінно» – 7 сек., «добре» – 8 сек., «задовільно» – 10 сек; вправа 1 б. Надягання кайданків правопорушників у положенні лежачи: «відмінно» – 7 сек., «добре» – 8 сек., «задовільно» – 10 сек; вправа 1 в. Надягання кайданків правопорушнику у положенні лежачи під загрозою застосування вогнепальної зброї: «відмінно» – 10 сек., «добре» – 11 сек., «задовільно» – 13 сек.).

Також членами НДГ визначені умови та обставини, за яких вправа вважається не виконаною (поліцейським допущено порушення заходів безпеки застосування вогнепальної зброї та спеціальних засобів; один із замків браслетів кайданків не замкнуто або замкнуто недостатньо щільно, що дає змогу вивільнити руку (руки); після надягання кайданків руки розташовані долонями до середини; замки кайданків спрямовані у різні сторони; відсутність больового контролю правопорушника, перебільшено час передбачений на виконання вправи). Результати дослідження впроваджені у систему СФП курсантів Харківського національного університету внутрішніх справ. Перспективи подальших досліджень у зазначеному напрямі

передбачають розроблення сучасних стандартів рівня фізичної підготовленості працівників поліції різних категорій та вікових груп.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про Національну поліцію» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40–41, ст. 379). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
2. Анікеев Д.М. Рухова активність у способі життя студентської молоді : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02. Київ, 2015. 19 с.
3. Баканова О.Ф. Організація фізичного виховання студентської молоді на сучасному етапі реформування вищих навчальних закладів : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02. Харків, 2013. 20 с.
4. Ковальчук В.Я. Методика оцінювання навчальних досягнень із фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Луцьк, 2015. 23 с.
5. Волошин О.О. Формування координації рухів студентів засобами боротьби на поясах алиш в процесі фізичного виховання : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2019. 233 с.
6. Ягодзінський В.П. Методика розвитку фізичних якостей курсантів-десантників засобами кросфіту у процесі фізичного виховання : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2020. 21 с.
7. Мацишин М.О. Педагогічна технологія професійного становлення майбутніх офіцерів державної прикордонної служби України : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Хмельницький, 2007. 20 с.
8. Старчук О.О. Методика формування фізичної готовності майбутніх офіцерів до військово-професійної діяльності : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Хмельницький, 2011. 20 с.

9. Вареньга Ю.В. Удосконалення фізичної підготовки працівників МВС України на етапі професійного становлення : дис. ... канд. наук з фіз. вих. і спорту : 24.00.02. Львів, 2015. 262 с.
10. Бондаренко В.В. Формування рухових умінь та навичок курсантів вищих навчальних закладів МВС України у процесі занять зі спеціальної фізичної підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Чернігів, 2012. 20 с.
11. Хацяук О.В. Спеціальна фізична підготовка військовослужбовців внутрішніх військ МВС України : навч. посібн. Харків. Акад. ВВ МВС України, 2011. 180 с.
12. Гнусов Ю.В., Світличний В.А., Онищенко Ю.М. Спеціальна техніка Національної поліції України: навч. посібн. Харків. ХНУВС, 2017. 175 с.
13. Бортник С.М., Моргунов О.А., Артем'єв В.О., Хомко І.Г. Тактика самозахисту та особистої безпеки працівників Національної поліції України : метод. реком. Харків. ХНУВС, 2017. 136 с.
14. Тюрло О.І., Йосипів Ю.Р., Синенький В.М. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції: навч. посібник : Львів. ЛьвДУВС, 2018. 480 с.
15. Наказ Міністра внутрішніх справ України від 26.01.2016 № 50 «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України», 2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z-0260-16#Text> (дата звернення: 14.02.2021).
16. Наказ Міністра внутрішніх справ України від 21.01.2020 №51 «Про затвердження Змін до Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України», 2020. URL: http://search.ligazak-on.ua/I_doc2.nsf/link1/RE34609.html (дата звернення: 14.02.2021).
17. Моргунов О.А., Забора А.В., Соколов В.В. Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальна фізична підготовка» вибіркового компонента освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 081. Право (Поліцейські): роб. прог. навч. дисц. : Харків. ХНУВС, 2020. 24 с.
18. Кадыров Р.М., Михаил И.И. Моделирование объема и интенсивности нагрузки в процессе физической тренировки. *Теория и практика физ. культуры*. № 8. СПб, 2016. С. 72–74.

Morhunov O., Khatsaiuk O., Kovalev I., Sokolov O., Lozovyi Ye. Improving the regulatory framework of the discipline “Special physical training” for future officers of the National Police of Ukraine and police officers of various categories

Today it is important to modernize and improve the regulatory framework for training programs for future officers of the National Police of Ukraine (hereinafter NPU) and training programs for police officers of various categories in the direction of their tactical and special physical training.

The main purpose of the study is to develop a modern regulatory framework for special physical training of future officers of the NPU (police officers of different categories and age groups) in the development and improvement of techniques and tactics of handcuffs in different conditions of service and operational activities.

According to the results of the analysis of scientific-methodical and special literature, Internet resources (1 stage of research) it is established that despite a significant number of works on the chosen direction of research, the problem of developing a modern regulatory framework for special physical training of future NPU officers and police officers of various categories, in the system of their professional education (service training) in the direction of improving the technique and tactics of using handcuffs in different conditions of service and operational activities are insufficiently covered, which requires further scientific research and practical development of reference and time models of the above technical and tactical actions and combinations. Further (Phase 2 of the study), taking into account the results obtained during the previous phase of the study, members of the research group developed technical and tactical algorithms for future standards for handcuffing police officers of different categories and age groups, namely: Exercise 1 a. Putting on handcuffs in a standing position; exercise 1 b. Putting on handcuffs in a supine position; exercise 1 c. Handcuffing while lying down is endangered by the use of firearms. During the 3rd stage of the study, we organized a pedagogical experiment, which involved testing the effectiveness of the experimental exercise. For this purpose, an experimental group was created (cadets and officers of the Kharkiv National University of Internal Affairs, n = 268 people). Summarizing the results of the empirical study, members of the research group found that the results obtained at the end of the pedagogical experiment in the experimental group (Eg), increased relative to the original data, and these differences are mostly significant (Eg, $P \leq 0,05$).

As a result of the research, the members of the research group developed and tested a modern regulatory framework for special physical training of future NPU officers (police officers of different categories and age groups) in the direction of development and improvement of techniques and tactics of handcuffs in different conditions of service (combat) activities.

Key words: *approbation, handcuffs, future officers, methods, normative base, substantiation, policemen, professional education, professional competences, service training, special physical training, physical exercises.*